

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การยกระดับทักษะแรงงานกึ่งฝีมือและมีฝีมือระดับกลางจากผู้ที่มีได้ผ่านการศึกษาจากอาชีวศึกษาโดยองค์กรธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัย สุภาวดี ขุนทองจันทร์ และวิลารักษ์ อ่อนสีบุตร

คำสำคัญ: การยกระดับทักษะแรงงาน แรงงานกึ่งฝีมือ แรงงานที่มีฝีมือระดับกลาง และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมรรถนะและทักษะการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อแรงงานในอนาคต โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน ที่ครอบคลุมการเคลื่อนย้ายทรัพยากรมนุษย์ในระดับวิชาชีพ ได้อย่างเสรี แรงงานที่มีทักษะไม่เพียงพอ่อมเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรธุรกิจที่บริหารตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) เพื่อศึกษาผลผลิตภาพของแรงงานในองค์กรธุรกิจที่ดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเทียบกับผลผลิตภาพแรงงานที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน และ (3) เพื่อหาแนวทางการยกระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรธุรกิจเพื่อลดข้อจำกัดปัญหาการขาดแคลนแรงงานจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งหาเหตุผลและกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ภายใต้สภาวะแวดล้อมและสถานการณ์แตกต่างที่เป็นข้อเท็จจริง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรธุรกิจ 5 องค์กร ด้วยการเลือกแบบเจาะจงคือต้องบริหารธุรกิจด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือองค์กรสร้างสุข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและการสังเกตการณ์เป็นระยะ 1 ปี ในองค์กรธุรกิจเหล่านั้น ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. วิธีการพัฒนาทักษะแรงงานที่มีได้ผ่านการศึกษาจากอาชีวศึกษาในองค์กรธุรกิจที่บริหารตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 องค์กรธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวคิดที่มุ่งพัฒนาทักษะของแรงงานที่ต่อยอดจากการศึกษา โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง การสอนงานโดยผู้ประกอบการ ส่งเสริมการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การอบรมและพัฒนาที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ มีชั่วโมงการฝึกอบรมมากกว่า 40 ชั่วโมงต่อปีต่อคน เพื่อปิดช่องว่างของสมรรถนะแรงงาน อีกทั้งให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายผ่านสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และจัดระบบ วิธีการเรียนรู้ให้พนักงานเข้าถึงง่ายต่อการเรียนรู้ โดยเปิดพื้นที่การเรียนรู้ในสถานประกอบการมากขึ้น

1.2 องค์การธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการพัฒนาทักษะชีวิตแรงงาน ด้วยการสร้างให้แรงงานมีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สามารถเผชิญกับปัญหาชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันอันเป็นความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต ด้วยการ เพิ่มพื้นที่ในการฝึกทักษะชีวิตที่ก่อให้เกิดรายได้ในยุคที่ตัวแปรด้านเศรษฐกิจเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของแรงงานเช่น แปลงเกษตรปลูกพืชผักสวนครัวหลังโรงงาน การบริหารรายรับ รายจ่าย และหนี้สิน น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ให้ความรู้และเพิ่มพูนทักษะแก่แรงงานในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวในสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต

2. การเปรียบเทียบดัชนีผลิตภาพแรงงานขององค์การธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงสร้างอุตสาหกรรมเฉลี่ยระหว่างปี 2552-2556 พบว่า ระยะเริ่มต้นผลิตภาพแรงงานขององค์กรที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับต่ำกว่าโครงสร้างอุตสาหกรรม จากนั้นเริ่มสูงขึ้นตามการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 ผลิตภาพแรงงานขององค์กรที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าค่าเฉลี่ยดัชนีผลิตภาพแรงงานของโครงสร้างอุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาระดับการเปลี่ยนแปลงดัชนีผลิตภาพแรงงานขององค์กรที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างคงที่ สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแรงงานที่มีทักษะฝีมือในการทำงานคงที่ เพราะผ่านการพัฒนาทั้งทักษะชีวิตและทักษะการทำงานมาอย่างดี ในขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยโครงสร้างอุตสาหกรรมมีระดับการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวนมากกว่า สะท้อนการขาดการเตรียมการด้านทักษะชีวิตของแรงงาน

3. แนวทางการยกระดับทักษะแรงงานที่ได้ผ่านการศึกษามาก่อนจากอาชีวศึกษาในองค์กรธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดข้อจำกัดปัญหาการขาดแคลนแรงงานจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

3.1 การยกระดับทักษะการทำงาน โดยมุ่งต่อยอดจากการการพัฒนาทักษะในงานจากการใช้ระบบพี่เลี้ยง การส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้จากการทำงาน การสอนงานโดยผู้ประกอบการ และการสอนงานจากหัวหน้างานอย่างต่อเนื่อง โดยปลูกฝังให้การเรียนรู้เป็นวิถีปฏิบัติขององค์กรโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำทุกระดับของแรงงาน นอกจากนี้องค์กรธุรกิจยังเน้นออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและทิศทางขององค์กร

3.2 การยกระดับทักษะชีวิต องค์การธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างบทบาทของแรงงานในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การปลูกฝังค่านิยม ทศนคติที่ดีในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เน้นให้แรงงานใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น เสริมสร้างครอบครัวแรงงานให้เข้มแข็งผ่านกิจกรรมหรือโครงการของบริษัทเพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิต และกำหนดข้อปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในรูปจรรยาบรรณของพนักงานให้เป็นคนดี

3.3 องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพแรงงานที่มีได้ผ่านการศึกษาจากอาชีวศึกษาโดยองค์กรธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีปัจจัยอีกมากที่เข้ามาเกี่ยวข้องมิใช่เพียงคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมในเบื้องต้น แต่รวมถึงแรงจูงใจสำหรับแรงงาน สภาพการทำงาน บรรยากาศในการทำงาน การพัฒนาคุณภาพแรงงานที่มุ่งเน้นไปที่ความสมดุลของชีวิตและการทำงาน

โดยสรุป ถึงแม้องค์กรธุรกิจปรารถนาจะมุ่งสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมมากกว่ามุ่งพัฒนาคนที่ขาดคุณสมบัติเพื่อเข้าทำงานกับองค์กร แต่เมื่อเกิดการขาดแคลนแรงงานจากอาชีวศึกษาขององค์กรธุรกิจที่บริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องปรับแนวคิดโดยมุ่งพัฒนาคนที่ขาดคุณสมบัติที่สามารถต่อยอดให้ทำงานได้และยกระดับการพัฒนาแรงงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถทำงานทดแทนแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาได้ ผลลัพธ์ที่พบจากการพัฒนาและยกระดับทักษะแรงงานด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นองค์กรสร้างสุขคือ ผลผลิตภาพแรงงานหรือสมรรถนะของการทำงานเพิ่มขึ้น แรงงานมีการใช้สวัสดิการด้านสุขภาพลดลง อัตราการลาออกของแรงงานลดลง ผลประกอบการและภาพลักษณ์ของบริษัทที่อยู่ในระดับดีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กรธุรกิจในระยะยาวด้วยพร้อมกันไป